

Principper for kontering i RejsUd med zExpense

Dette dokument beskriver **den faktiske konteringslogik i RejsUd med zExpense** forklaret i den rækkefølge, man naturligt tænker som bruger, administrator eller underviser:

Hvor kommer værdier fra – og hvem vinder, hvis der er flere bud?

Dokumentet er bevidst opbygget, så:

- teksten kan læses fra top til bund uden forkundskab
- hvert afsnit bygger oven på det forrige
- den afsluttende visualisering **opsummerer hele dokumentet**

1. Grundspørgsmålet: Hvor kommer konteringen fra?

Når en udgift konteres i zExpense (RejsUd3), kan dimensionsværdier komme fra flere steder:

- Navision (værdibogføring på finanskonto)
- Kategori (via afregningstype og evt. standard-dimensioner)
- Alias (hvis institutionen bruger alias)
- Brugerens egne standarder
- Manuelle valg

Systemets opgave er **altid** at afgøre:

Hvilken værdi gælder – og hvorfor?

2. Navision værdibogføring – absolut øverste autoritet

Værdibogføring i Navision er **organisationsspecifik** og afledt af finanskontoen.

Det er den **øverste autoritet i hierarkiet**.

Typen af værdibogføring

- **Samme kode / ingen kode**

→ værdien er **låst** og kan ikke ændres

- **Tvungen kode uden forslagsværdi**

→ værdien er **tvungen**, men der gives **ingen forslagsværdi**

- **Tvungen kode med forslagsværdi**

→ der gives en **forslagsværdi**, som *kan* erstattes

- **Ren forslagsværdi (uden værdibogføring)**

→ der gives en forslagsværdi, som *kan* erstattes

Vigtigt:

- Det er **kun forslagsværdien**, der kan overstyres – **ikke værdibogføringen som regel**.

3. Kategori og afregningstype – fastlægger rammen

Hver **kategori** har en **afregningstype**, som:

- afleder **finanskonto og moms**
- fastlægger **hvilke dimensioner der er relevante** i den konkrete kontering

Når en kategori vælges:

- **finanskonto og moms fastlægges og er låst**
- brugeren kan ikke ændre disse værdier.

Dimensioner kommer grundlæggende fra **Navision stamdata** og vises for brugeren ud fra den opsætning, lokal administrator har foretaget pr. **afregningstype**.

Når en kategori vælges, arbejder brugeren derfor med de **dimensioner, der er relevante i den konkrete kontering**, og disse kan – afhængigt af opsætning – blive udfyldt via værdibogføring, kategori-standarder, alias eller manuelt.

4. Kategori-standarder – fælles defaults sat af lokal administrator

Lokal administrator kan opsætte **standard-dimensionsværdier direkte på kategorien**, pr. afregningstype.

Disse standarder:

- gælder for **alle brugere**, der vælger kategorien
- anvendes automatisk
- er **fælles styring**, ikke personlige præferencer

Hvad kategori-standarder gør (og ikke gør)

Kategori-standarder kan både **erstatte forslagsværdier** og **udfylde tomme dimensioner**.

Kategori-standarder:

- **erstatte forslagsværdier** fra værdibogføring
 - tvungen kode med forslagsværdi
 - ren forslagsværdi
- **udfylder dimensioner**, hvor der **ikke findes nogen forslagsværdi**
 - fx ved *tvungen kode uden forslagsværdi*
- **erstatte aldrig:**
 - samme kode
 - ingen kode

Kategori-standarder **overstyrer altså kun forslagslaget eller udfylder tomme felter – ikke værdibogføringen som regel.**

5. Alias – hjælp til at udfylde det, der mangler

Alias er et **frivilligt udfyldnings-hjælpemiddel.**

Når et alias vælges:

- alias udfylder **kun de dimensioner**, som:
 - ikke allerede er fastlagt af værdibogføring
 - ikke har standard-værdi fra kategorien

Hvis der opstår konflikt:

- værdibogføring og kategori-standarder **vinder altid**

6. Brugerstandarder – personlige defaults sat af lokal administrator (sidste lag)

Brugerstandarder er **personlige præferencer som lokal administrator opsætter på en given bruger, fx:**

“Torben har som standard stedkode 1222-ØSY”.

Brugerstandarder:

- er **nederst i hierarkiet**
- anvendes **kun**, hvis ingen andre kilder giver en værdi

Hvis værdibogføring leverer en forslagsværdi:

- **forslagsværdien overstyrer brugerstandarden**

Dette sikrer:

- organisatorisk styring før personlige defaults

- ensartet kontering
- revisionsmæssig klarhed

7. Den samlede logik – læst som beslutningskæde

1. Er værdien låst af Navision?

→ Ja: den gælder altid

2. Har kategorien en standard-dimensionsværdi?

→ Ja: den erstatter forslagsværdier

3. Giver kontoen en forslagsværdi?

→ Ja: den bruges

4. Er der valgt et alias?

→ Ja: alias udfylder resten

5. Findes der en brugerstandard?

→ Ja: bruges som sidste fallback

8. Visualisering – hierarkiet i én figur

[Navision værdibogføring]

samme kode / ingen kode (låst)

tvungen kode uden forslagsværdi

tvungen kode med forslagsværdi

ren forslagsværdi

[Kategori: konto & moms]

[Kategori: standard-dimensioner]

(erstatte kun forslagsværdier – ikke værdibogføringen)

[Værdibogføring – forslagsværdi]

[Alias]

(udfylder kun det, der mangler)

[Brugerstandarder]

[Manuelt valg]

9. Eksempler – mere realistiske og sammensatte

Nedenstående eksempler viser **kombinationer af flere regler på én gang**, som de typisk forekommer i praksis.

Eksempel 1 – Tvungen kode uden forslagsværdi + kategori-standard

- Finanskonto har **tvungen kode uden forslagsværdi** på *Aktivitet*
- Kategori har **standard-dimensionsværdi** for *Aktivitet*
- Ingen alias valgt
- Bruger har ingen relevant brugerstandard

→ *Aktivitet* udfyldes med **kategoriens standardværdi**

(Kategori-standard udfylder et ellers tomt, men obligatorisk felt.)

Eksempel 2 – Tvungen kode med forslagsværdi + kategori-standard + brugerstandard

- Finanskonto giver **tvungen kode med forslagsværdi** på *Sted*
- Kategori har **standard-dimensionsværdi** for *Sted*
- Bruger har egen brugerstandard for *Sted*

→ **Kategoriens standardværdi anvendes**

(Kategori-standard erstatter forslagsværdien og vinder over brugerstandard.)

Eksempel 3 – Forslagsværdi + alias + brugerstandard

- Finanskonto giver **forslagsværdi** på *Delregnskab*
- Kategori har **ingen standard** for *Delregnskab*
- Alias er valgt og indeholder værdi for *Delregnskab*

- Bruger har også en brugerstandard

→ **Alias-værdien anvendes**

(Alias udfylder, fordi kategori ikke har standard, og slår brugerstandard.)

Eksempel 4 – Delvist udfyldt via værdibogføring og kategori, resten via alias

- *Delregnskab* er fastlagt via værdibogføring
- *Aktivitet* er fastlagt via kategori-standard
- *Projekt* og *Sted* er ikke fastlagt
- Alias er valgt

→ *Projekt* og *Sted* udfyldes fra **alias**

(Alias udfylder kun de dimensioner, der stadig er tomme.)

Eksempel 5 – Samme kode (låst) i konflikt med kategori og alias

- Finanskonto har **samme kode** på *Delregnskab*
- Kategori har en anden standardværdi
- Alias indeholder også en anden værdi

→ **Værdibogføringens værdi fastholdes**

(Hverken kategori-standard eller alias kan ændre en låst værdi.)